

Inhoud

Inleiding.....	3
Doelstellingen.....	3
Stand van zaken 2016.....	5
Regulier beheer 2016 - 2019	6
Burgerinitiatieven.....	7
Financieel.....	11
Eindconclusie.....	13
Advies	14
Bijlage Burgerinitiatieven speelvoorzieningen	16
Bijlage Overzicht locaties.....	18

Inleiding

In 2008 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van speelvoorzieningen in de openbare ruimte. De resultaten staan in *Beheerrapport speelvoorzieningen "Ruimte voor spelen"* (2008). Het verkrijgen van inzicht in de beheerkosten was een belangrijk doel. Daarnaast zijn er toen een aantal conclusies getrokken: veel toestellen zijn kwalitatief niet in orde en gemiddeld zijn het weinig uitdagende speeltoestellen. Parallel hieraan is de '*Beleidsnotitie speelvoorzieningen 2009-2018*' vastgesteld waarmee het kader is aangegeven voor de ontwikkeling en (her)inrichting van speelvoorzieningen. Op voorstel van het toenmalige college heeft de raad vervolgens besloten gedurende de periode 2008-2014 jaarlijks € 60.000 beschikbaar te stellen voor vervanging van speeltoestellen.

De uitvoering van de vervangingsoperatie 2008-2014 is in 2015 afgerond.

"Dus we zijn klaar?" Het antwoord is, "nee!"

Achterstanden zijn weggewerkt maar het zal duidelijk zijn dat speelplekken en speeltoestellen continue aandacht blijven vragen.

De centrale vraag in deze adviesnota is tweeledig:

- Wat zijn de consequenties van speelvoorzieningen zowel in uitvoerende als in financiële zin.
- Kunnen we inwoners een grotere rol geven bij de inrichting en het beheer van speelvoorzieningen.

We richten ons daarbij op de periode 2016-2019.

Doelstellingen

Veiligheid

Het beheer borgt in de eerste plaats een veilige speelplek met een veilige inrichting. Dit is onderdeel van de zorgplicht die de gemeente als eigenaar en beheerder van de openbare ruimte heeft.

De leidraad daarvoor is het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen, afgekort tot WAS. De wettelijke verplichtingen en normen voor de veiligheid van speeltoestellen zijn daarin geregeld. Het betreft niet alleen het toestel maar ook zaken als de onderlinge situering en ondergrond.

Overigens betekent een veilige plek niet dat de gemeente alle denkbare onveilige situaties moet en kan voorkomen. Er zijn grenzen aan wat van de gemeente gevraagd mag worden. Wij zijn van mening dat ouders/begeleiders een grote verantwoordelijkheid dragen bij het voorkomen van onveilige situaties. Zij moeten de inschatting maken of hun kinderen zonder begeleiding kunnen spelen.

Inrichting

Behalve veilig moet een speelplek vooral leuk en uitdagend genoeg zijn voor de verschillende doelgroepen.

Doelmatig

Beheer houdt ook in dat kritisch wordt gekeken naar een logische situering van een speelplek en van speelplekken ten opzichte van elkaar.

De vraag die bij zowel een bestaande als een beoogde speelplek gesteld moet worden is, of deze op die plaats noodzakelijk is. Is het antwoord ontkennend, dan betekent dit dat de speelplek kan

vervallen. Zo ja, is het afgestemd op de doelgroep die er gebruik van maakt. Deze vragen sluiten aan bij het beleid t.a.v. speelvoorzieningen.

Hieruit voortvloeiende acties vinden zoveel als mogelijk plaats op natuurlijke momenten. Deze vragen moeten daarom minimaal gesteld worden wanneer vervanging aan de orde is.

Duurzaamheid

Met het oog op kosten is duurzaamheid van toestellen belangrijk. Ieder extra jaar dat een toestel kan blijven staan is immers winst. Het gezegde “goedkoop is duurkoop” is in dit geval van toepassing. Een betere kwaliteit voorkomt hoge onderhoudskosten en verlengt de levensduur.

Duurzaamheid is ook zorgvuldig omgaan met het milieu. In het aanbestedingsbeleid van de gemeente Winsum staan daarvoor richtlijnen.

Stand van zaken 2016

Wat hebben we

Verdeeld over 56 locaties zijn er 280 speeltoestellen. In de bijlage *'Overzicht locaties'* staat een overzicht waar de speelplekken zijn te vinden. In vergelijking met de inventarisatie in 2008 is dit een kleine stijging. In 2008 waren het 257 speeltoestellen op 53 locaties.

Twee speelplekken zijn opgeheven (Blauwborg en Ommegang), drie zijn er nieuw (K. ter Laanstraat, Buizerd en 'Avonturenpad') en twee zijn eerder niet geïnventariseerd. Het laatste in aanmerking nemend is er slechts een stijging van één speelplek.

Voor de opgeheven speelplekken bestond geen noodzaak ze te handhaven. De afstand tot een andere speelplek is acceptabel en die zijn in dat geval bovendien wat opgewaardeerd.

Er staan nog enkele speelplekken op de nominatie om te verwijderen. Dit is in het kader van vervanging steeds duidelijk met de betrokken bewoners gecommuniceerd. Er is gekozen voor de weg van de geleidelijkheid. Dit betekent dat de speeltoestellen blijven staan zo lang dit verantwoord is en de kosten voor onderhoud acceptabel zijn.

Inspectie en onderhoud

Een belangrijk onderdeel van het beheer is inspectie en onderhoud. Om in staat te zijn veiligheid van speeltoestellen en ondergronden te waarborgen zijn gegevens nodig. Deze worden gegenereerd door regelmatig te inspecteren. In het attractiebesluit speeltoestellen staat dat je aan moet tonen dat je aan de wettelijke zorgplicht voldoet. Hoe je dit doet en hoe vaak is aan de beheerder. Belangrijk is dat de zorgplicht aantoonbaar ingevuld is.

De gemeente Winsum heeft gekozen alle speeltoestellen één keer per jaar te onderwerpen aan een veiligheidsinspectie en tweemaal aan een functionele inspectie. De veiligheidsinspectie richt zich met name op het voldoen aan normen. De functionele inspectie signaleert gebreken die het gebruik van het toestel belemmeren.

De inspecties zijn uitbesteed. Onderdeel is dat de inspectiegegevens in een digitaal beheersysteem (Playmapping) worden vastgelegd. Hiermee is zichtbaar wanneer wat is geïnspecteerd, de geconstateerde gebreken, en hoe en wanneer dit is afgehandeld.

De wijze waarop aan de zorgplicht wordt voldaan is hiermee aantoonbaar. Bijkomend voordeel van het systeem is dat de beheerder vrijwel direct over actuele gegevens van alle speeltoestellen beschikt. Na elke inspectieronde volgt een advies voor de te nemen maatregelen. De uitvoering daarvan gebeurt voorafgaand aan de volgende inspectie.

Regulier beheer 2016 - 2019

Vervanging

De levensduur van speeltoestellen is variabel. Dit betekent dat vervanging vaak niet per speelplek kan. Dat dit de afgelopen jaren in veel gevallen wel is gebeurd zegt veel over de mate van achterstand die de afgelopen vijf jaar is weggewerkt.

Vervanging moet nodig zijn. De verhouding tussen de kosten van onderhoud en vervanging is doorgaans de doorslaggevende factor. Dit is vooral een kwestie van 'gezond boerenverstand'.

Budgettaire wordt wel gerekend met een gemiddelde levensduur van toestellen.

Naast vervanging i.v.m. de levensduur van een speeltoestel, zijn er andere redenen te noemen. Deze vinden hun oorzaak in vandalisme, overlast of niet langer passend bij de doelgroep.

Het initiatief voor reguliere vervanging ligt meestal bij de beheerder. Wat voor nieuw speeltoestel er eventueel komt is een samenspel tussen beheerder en bewoners. De eerlijkheid gebied te zeggen dat voor het vervangen van een enkel, eenvoudig toestel, het daarbij organiseren en betrekken van bewoners niet altijd meerwaarde heeft. In die situatie gebeurt het voornamelijk als het initiatief afkomstig is van derden.

Het is voor het beheer niet praktisch wanneer er speeltoestellen van veel verschillende leveranciers staan. We willen dit graag beperken tot maximaal een viertal bedrijven. Dit uiteraard op voorwaarde dat het in het aanbestedingsbeleid past.

De bedrijven waarvan we speeltoestellen afnemen, bieden genoeg keus in zowel materiaalsoort als type toestel waardoor deze werkwijze voor betrokken bewoners geen beperking oplevert. De ervaring leert dat dit door bewoners geaccepteerd wordt.

Inspectie en onderhoud

Er is geen aanleiding de aanpak te veranderen zoals beschreven in "stand van zaken 2016". Met de huidige systematiek voldoen we aan onze zorgplicht. Door het werk uit te besteden bereiken we dat inspecties en onderhoud structureel uitgevoerd worden.

Er is voor speeltoestellen niet zoals voor groen een beeldkwaliteit afgesproken. Door te zorgen dat een speeltoestel altijd veilig is, wordt in grote mate bereikt dat het bovendien "schoon en heel" is. Het onderhoudsniveau van de speelomgeving wordt veelal bepaald door de groenkwaliteit. Dit is, afhankelijk van de situering, minimaal een basisniveau.

Het werk zou eventueel door de eigen organisatie kunnen worden gedaan. Gezien het feit dat Beheer en Onderhoud al veel werk uitbestedt is dit geen logische keus. Dit te meer omdat het specialistische kennis vraagt die nu niet aanwezig is. Het is niet reëel daarin te investeren met de wetenschap dat de organisatie na 2018 waarschijnlijk gaat veranderen.

De rol van Beheer en Onderhoud bestaat met name uit het onderhouden van de speelruimte. Het betreft vooral groenonderhoud. Incidenteel verricht Beheer en Onderhoud werkzaamheden aan speeltoestellen. Voor aanleg en onderhoud van ondergronden wordt een beroep gedaan op lokale aannemers en Ability.

Burgerinitiatieven

Collegeprogramma

Het college heeft de ambitie uitgesproken bewonersinitiatieven te willen stimuleren. In het collegeprogramma staan o.a. de volgende passages over bewonersinitiatieven:

*“Zelfredzaamheid en participatie zullen de komende jaren belangrijke thema’s zijn”,
“We stimuleren daarom initiatieven voor verbetering van de leefbaarheid van de verschillende kernen. Wij laten daarbij inwoners zelf het initiatief nemen en geven ze de ruimte door bijvoorbeeld eigen budgetten aan buurten en dorpen toe te kennen”, Door middel van “pilot”- projecten kunnen we met elkaar uitvinden wat werkt en wat niet werkt. Om zo te komen tot een goede werkwijze die ons, burgers en gemeente, past”.*

Medio 2015 zijn de eerste stappen gezet om een pilot met dorpsbudgetten te starten.

De huidige systematiek functioneert naar onze mening goed. Het is daarom niet logisch de huidige werkwijze volledig overboord te gooien. Het collegeprogramma zegt in dat kader:

“En onderhand moeten we koesteren wat al naar tevredenheid werkt”.

Aansprakelijkheid

Bij het stimuleren van initiatieven blijft het van belang een aantal zaken zakelijk te benaderen. Wie is wanneer waarvoor verantwoordelijkheid en wie loopt welke risico's? Stel dat er iets gebeurt, wie is dan aansprakelijk, de gemeente of de bewoner die een toestel op het gras zet? Strikt genomen is de gemeente aansprakelijk voor alle speeltoestellen die verankert zijn in de openbare ruimte en de bewoner voor een door hem los geplaatst toestel. Goede afspraken met de eigenaar van een dergelijk speeltoestel kunnen niet voorkomen dat derden die door zo'n toestel schade of letsel oplopen de gemeente toch aansprakelijk zullen stellen.

De speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen aan de Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS) NEN-EN1176. Dit geldt ook voor door bewoners op openbaar terrein geplaatste speeltoestellen. Dit is de reden dat gemeenten huiverig zijn dit toe te staan. De gebruikte toestellen als trampolines en plastic glijbaantjes zijn namelijk vaak afkomstig van bouwmarkten en tuincentra. De normen voor deze toestellen (NEN-EN71) zijn andere dan voor toestellen in de openbare ruimte (NEN-EN1176).

Onze inspecties en het onderhoud zijn daar nauw mee verweven. Een nieuw toestel zal wel voldoen, maar als er slijtage ontstaat en gebreken... wat dan? Wat als dit letsel en schade tot gevolg heeft?

Wettelijke aansprakelijkheid is niet zondermeer overdraagbaar. Het is wel mogelijk de financiële gevolgen van materiële schade uit te sluiten van personen of organisaties met wie een overeenkomst is gesloten. Als het gaat om letselschade zal dit zelden mogelijk zijn. Het uitsluiten van schade van derden is niet mogelijk, daar is immers geen overeenkomst mee gesloten (bron: Van der Velde, Plas Bossinade).

In onze gemeente zien we op beperkte schaal dat bewoners speeltoestellen in de openbare ruimte neerzetten. Een trampoline, glijbaantje, speelhuisje of een zelfgemaakt voetbaldoel treffen we af en toe wel aan. Oogluikend staan we dit toe. Je wilt als gemeente niet als boeman optreden als daarvoor geen directe noodzaak aanwezig is. Als beheerder geldt immers ook dat je je gezond verstand moet (willen) gebruiken.

Het is uiteindelijk de afweging tussen hoeveel risico je bereidt bent te nemen en de kans dat er daadwerkelijk iets gebeurt. Bij bijvoorbeeld een trampoline zal het risico groter zijn dan bij een zelf gemaakt voetbaldoel.

Wanneer een dergelijk toestel in de grond verankerd is wordt de gemeente als eigenaar beschouwd en zijn daarmee aansprakelijk voor eventuele schade of letsel. Dit is niet het geval bij losgeplaatste speeltoestellen. Uitzondering is als we zelf het beheer van een dergelijk toestel uitvoeren.

Bij spontane acties, vaak van een individueel iemand, is het raadzaam te wijzen op mogelijke consequenties. Daarnaast blijft het, als eigenaar van de ondergrond, altijd mogelijk toestellen te laten verwijderen. Uitgangspunt kan zijn dat gedoogd wordt zo lang als dat risico's als marginaal zijn beoordeeld. Duidelijk is dat aansprakelijkheid niet volledig uitgesloten kan worden.

In een tijd waarin een beroep wordt gedaan op de zelfstandigheid van de burger hoort ook het vertrouwen en de verwachting dat men zich verantwoordelijk weet en voelt voor zijn acties. Op dit moment is het lastig aan te geven waar precies de ingrijpmomenten liggen.

Het moet natuurlijk niet zo zijn dat een overeenkomst dusdanig streng is dat het initiatiefnemers afremt, of erger nog, afschrikt. Tegelijk moet er wel ruimte blijven voor een portie gezond boerenverstand. Volledig loslaten zal naar onze mening niet kunnen. De wettelijke aansprakelijkheid blijft immers altijd bestaan en kun je niet afwentelen op een andere partij.

'Speelruimte'

Het is ondanks een aantal risico's best mogelijk ruimte te bieden aan burgerinitiatieven. Dit betekent wel dat de gemeente bereid moet zijn met een 'open mind' initiatieven tegemoet te treden en bereid zijn los te laten. Een strak keurslijf van regels nodigt immers niet uit om met een plan te komen. In een aantal situaties zal dat kunnen betekenen dat initiatieven niet passen in bestaande kaders. Wat weegt dan het zwaarst? Regeltjes, of initiatieven van inwoners die actief willen bijdragen aan hun leefomgeving?

We zijn van mening dat het cliché '*denken in mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden*' hier op zijn plaats is en dat we zo weinig mogelijk drempels moeten opwerpen.

In principe kan dus alles?

Ja, mits een plan door de omgeving wordt geaccepteerd en er tussen betrokkenen goede afspraken zijn gemaakt.

Uitbreiding van een bestaande speelplek, of eventueel een extra speelplek zullen wij zelf niet gauw aanleggen. Op basis van ons huidige beleid voldoet immers dat wat er is. Als er aanvullende wensen zijn vinden we het prima als daartoe initiatieven ontstaan. Tegen een nieuwe speelplek zeggen we niet bij voorbaat nee, maar we zullen dan toch kritischer naar de argumenten kijken.

Het is ook niet vanzelfsprekend dat de gemeente alle initiatieven bekostigt. Tegelijk zal een startbedrag wel een goede stimulans kunnen zijn. Daarnaast is het zo dat veel externe fondsen alleen bijdragen als de gemeente zelf ook investeert.

Naast het borgen van de veiligheid zullen er afspraken moeten zijn over het beheer en onderhoud: wie doet wat. Dat gaat niet alleen over arbeid maar zeker ook over kosten. Eveneens kan de gemeente niet ongelimiteerd extra voorzieningen beheren. Budgetten zijn namelijk gebaseerd op het bestaande areaal aan speelvoorzieningen. Alleen als bewoners door zelfbeheer op bestaande kosten weten te besparen kan er eventueel sprake zijn van aanspraak op een stukje onderhoudsbudget. Dit kan eventueel onderdeel worden van een toekomstig dorpsbudget.

Fondsenwerving en zelfwerkzaamheid moeten daarom onderdeel zijn van het initiatief. Dat geldt zowel voor inrichting als beheer. Een financiële bijdrage van de gemeente moet vooral worden gezien als co-financiering.

Regelgeving

Een overeenkomst om beheer over te dragen of het verstrekken van subsidies is aan regels gebonden. Niet alleen door de eigen lokale subsidieregeling en aanbestedingsbeleid, maar ook door landelijke en Europese wetgeving.

Overheidsopdracht

Als een individuele burger vraagt om een speeltoestel of speelplek te mogen onderhouden dan is er bijna nooit sprake van een overheidsopdracht. Hij is immers geen ondernemer en er is geen sprake van een overeenkomst.

Een overeenkomst met een dorpsvereniging om bijvoorbeeld het beheer van een speelplek op zich te nemen kán juridisch gezien worden als een overheidsopdracht. Op het moment dat het géén initiatief is van de gemeente, en de uitvoerende partij verder géén commerciële diensten aanbiedt aan andere partijen, waardoor ze gezien kunnen worden als ondernemer, is het zeer verdedigbaar dat dit niet als een overheidsopdracht wordt beschouwd. Neemt niet weg het feit dat het ook gezien kan worden als een economisch belang van de gemeente en dat daardoor sprake is van een overheidsopdracht (bron: Hoekstra, Plas Bossinade).

In het uiterste geval dat het overdragen van werkzaamheden wél als overheidsopdracht is beschouwd hebben we te maken met aanbestedingsregels. Op basis van de economische waarde zal in dit kader vrijwel altijd sprake zijn van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding. Op die manier kan gegund worden aan bijvoorbeeld een bewonersvereniging.

Subsidie

Bij het verstrekken van subsidies kan sprake zijn van verboden staatssteun. In dit verband zal daar geen sprake van zijn omdat de betrokken burgers of bewonersverenigingen alleen activiteiten uitvoeren voor zichzelf en hun diensten niet elders aanbieden. Er is daardoor geen sprake van een verstoring van marktwerking (bron: Hoekstra, Plas Bossinade).

Subsidie versus overeenkomst

Bij de overdracht van taken willen we afspraken kunnen vastleggen in een beheer- of uitvoeringsovereenkomst. In onze subsidieverordening staat (artikel 12 lid 3) dat bij bedragen van meer dan € 10.000 voor meerjarige activiteiten er een uitvoeringsovereenkomst gesloten kán worden. Er is niet voor gekozen dit in zijn algemeenheid zo te benoemen, maar uitgesloten is het hierdoor niet.

Een subsidieontvanger is juridisch gezien niet verplicht subsidievoorwaarden na te leven. Het gevolg zal zijn dat de subsidie uiteindelijk op nihil wordt vastgesteld. Bij een uitvoeringsovereenkomst ligt dit anders. Daarmee is een verplichting aangegaan waarvan nakoming afgedwongen kan worden (bron: Van der Velde, Plas Bossinade).

Door altijd een uitvoeringsovereenkomst te sluiten, en dit bovendien als voorwaarde op te nemen in subsidievoorwaarden, ontstaat een sluitend geheel. De vraag die overblijft is of we het nodig vinden daarvoor de subsidieverordening (artikel 12 lid 3) aan te passen.

Vrijwilligersverzekering

Vrijwilligers die werkzaamheden verrichten voor de gemeente kunnen een beroep doen op de vrijwilligersverzekering die door de gemeente is afgesloten. Er is een schadeverzekering, een aansprakelijkheidsverzekering en een ongevallen inzittenden verzekering.

Of dit op basis van een overeenkomst gebeurt of niet is daarbij niet van belang. Waar het om gaat is dat de vrijwilliger het werk onbetaald en onverplicht uitvoert. Bovendien moet het maatschappelijk belang gediend worden. Zolang aan deze voorwaarden is voldaan kan er aanspraak gemaakt worden op de verzekering (Belkadi, Meeùs).

De aard van de werkzaamheden heeft geen invloed. Zoals hierboven vermeld moet het maatschappelijk belang gediend worden. Uiteraard mag er geen roekeloos gedrag uitgevoerd worden. Dus werkzaamheden waarbij bepaalde veiligheidsvoorschriften gevolgd moeten worden, kunnen niet genegeerd worden. Dat het werk vrijwillig uitgevoerd wordt is geen reden daar van af te mogen wijken (Belkadi, Meeùs). Het is raadzaam daar in een overeenkomst aandacht aan te besteden.

Financieel

Het geraamde budget voor vervanging gaat uit van door de gemeente geïnvesteerde bedragen voor speeltoestellen en veiligheidsondergronden vermeerderd met een opslag voor installatie, en afwerking. De reden voor deze omschrijving is dat door bijvoorbeeld dorpsverenigingen externe geldbronnen worden aangeboord. Het is niet de bedoeling dat de daardoor bereikte waardevermeerdering door de gemeente in stand wordt gehouden. De consequentie hiervan kan zijn dat bij een volgende vervanging een speelplek soberder ingericht wordt. Het blijft mogelijk dat opnieuw extern geld wordt toegevoegd aan het dan beschikbare budget van de gemeente.

Het exacte moment van vervanging is niet nauwkeurig te bepalen. Voor het bepalen van budgetten is uitgegaan van een gemiddelde levensduur van een speeltoestel. Gemiddeld is dit 12 jaar. Wanneer dit naar verwachting veel afwijkt is daar rekening mee gehouden.

De afgelopen jaren hebben we een flinke inhaalslag op het gebied van vervanging van speeltoestellen uitgevoerd. Het is nu tijd om te zien waar we ook in financiële zin staan en wat de verwachtingen vanaf nu zijn.

Investeringskredieten

Voor de jaren 2008 t/m 2014 is jaarlijks een krediet beschikbaar gesteld van € 60.000 ten behoeve van de inhaalslag op het gebied van de vervanging van speeltoestellen.

De kredieten van de jaren 2008 t/m 2012 zijn volledig benut. De kredieten van de jaren 2013 en 2014 (2 x € 60.000) zijn nog niet helemaal gebruikt.

In de voorbije vervangingscyclus is niet alles vervangen wat eerder boekhoudkundig is aangemerkt om te vervangen. In onderstaande tabel wordt aangegeven welke vervangingsinvesteringen we tot en met 2019 verwachten.

Het vertrekpunt (zie kolom Budget per 1/1 in tabel) van het budget voor de jaren 2016-2019 is het resterende budget voor vervanging van € 90.250 (€ 30.250 van jaarschijf 2013 en € 60.000 van 2014).

Jaar	Te vervangen waarde**	Waarde incl. 20% opslag voor indexering, installatie- en overige kosten	Budget per 1/1	Budget per 31/12
2016*	21.000	25.200	90.250	65.050
2017	1.535	1.842	65.050	63.208
2018	5.725	6.870	63.208	56.338
2019	17.500	21.000	56.338	35.338
Totaal		54.912		

* Inclusief de toestelwaarde waarvan vervanging in voorgaande jaren is uitgesteld.

** De te vervangen waarde betreft catalogus prijzen 2008.

Voor de jaren 2016-2019 gaat het, boekhoudkundig, om een bedrag van afgerond € 55.000 dat nodig is voor reguliere vervanging. Het restant vervangingskrediet zou als volgt kunnen worden ingezet:

We kunnen het beschikbare geld opdelen in een apart budget voor reguliere vervanging en een budget voor nieuwe initiatieven.

Ten behoeve van reguliere vervangingen, van het krediet vervanging speeltoestellen 2014, € 55.000, te verdelen over de jaren 2016 t/m 2019, en dit in overleg met bewoners te besteden. De resterende € 5.000 kan dan samen met het restant vervangingskrediet van 2013, ter grootte van circa € 30.000, aangewend worden voor burgerinitiatieven op het gebied van spelen.

Het alternatief is om het beschikbare bedrag niet op te delen in twee afzonderlijke budgetten. De werkwijze zou dan als volgt kunnen zijn. Voor reguliere vervanging van speeltoestellen wachten op een initiatief, of verzoek, van omwonenden, kinderen of bewonersvereniging. Als dit uitblijft kan de gemeente de afweging maken of ze vervanging zelf alsnog nodig vindt, en zo ja actie ondernemen. Voor burgerinitiatieven voor aanvullende voorzieningen wordt co-financiering beschikbaar gesteld. In alle gevallen kan uit hetzelfde budget worden geput. Het beschikbare budget voor de periode tot en met 2019 bedraagt circa € 90.000.

Het voordeel van dit alternatief is dat als kosten van reguliere vervanging meevallen automatisch meer ruimte ontstaat voor nieuwe initiatieven. Omgekeerd worden tegenvallers eenvoudig opgevangen.

Onderhoudsbudget

Voorgesteld wordt het geraamde onderhoudsbudget voor de periode 2016-2019 te baseren op het gemiddelde van de werkelijke uitgaven in de periode 2010-2014. Dit is realistisch gezien het grote aantal speeltoestellen dat jonger is dan vijf jaar. Naar onze mening leveren deze ervaringscijfers uit de Winsumse praktijk een betrouwbaardere raming dan de nu gehanteerde gemiddelde jaarkosten per toesteltype. Deze zijn bovendien gebaseerd op een werkpakket die niet (meer) vergelijkbaar is met onze werkwijze.

Uiteraard is genoemd uitgangspunt alleen van toepassing zo lang het aantal speeltoestellen ongeveer gelijk blijft.

Na 2019 zijn de speeltoestellen logischerwijs ouder en is de onderhoudsbehoefte evenredig groter. Als de werkelijke kosten erg afwijken kan het budget daarop aangepast worden door opnieuw het gemiddelde te nemen van de laatste vijf jaren: 2014-2018. Gewijzigde aantallen speeltoestellen kunnen dan meteen in een aangepast budget worden opgenomen.

Jaar	Besteed budget t.b.v. onderhoud *	* afgerond en excl. post duurzame vervanging maar inclusief materialen
2010	€ 39.000	
2011	€ 33.500	
2012	€ 24.000	
2013	€ 32.500	
2014	€ 26.000	
Gemiddeld	€ 31.000	

Op dit moment zijn de volgende onderhoudsbudgetten structureel in onze begroting opgenomen:

Duurzame vervanging speeltoestellen:	€ 7.360,-
Onderhoud speelterreinen:	€ 41.350,-
Totale onderhoudskosten	€ 48.710,-

We kunnen het onderhoudsbudget met ingang van 2016 verlagen met € 10.350 naar het niveau van € 31.000.

	Huidige situatie	Nieuwe situatie
Duurzame vervanging	7.360	7.360
Onderhoud	41.350	31.000
<hr/>		
Totalen	48.710	38.360

We stellen verder voor, evenals dat bij een aantal andere beheerplannen gebeurt, een egalisereserve speeltoestellen in te stellen waarbij jaarlijkse onderbestedingen op het terrein van onderhoud worden gestort in deze reserve. Wordt er een keer in een jaar meer besteed dan het gemiddelde bedrag, dan wordt dit via de jaarrekening onttrokken aan deze egalisereserve.

Het doel hiervan is meer flexibiliteit te creëren bij de inzet van de jaarlijkse budgetten. We willen vervangen als de noodzaak er is om te vervangen, maar niet omdat de geraamde levensduur is verlopen of om budgettaire redenen.

Eindconclusie

De centrale vraag in deze nota is wat de consequenties zijn van speelvoorzieningen, zowel in uitvoerende als financiële zin, en of er op het gebied van speelvoorzieningen meer ruimte kan zijn voor burgerinitiatieven.

Er bereiken ons over speelvoorzieningen geen signalen die aanleiding geven het direct heel anders te moeten doen. In financiële zin zijn de te verwachte kosten inzichtelijk. Het is daardoor mogelijk de komende jaren het onderhoudsbudget te verlagen zonder in te leveren op kwaliteit. Naar onze mening worden inwoners al veel betrokken bij planvorming maar wanneer onze inwoners daar open voor staan is er meer mogelijk.

Het college wil burgers stimuleren meer initiatief te nemen. Dit wil zij doen door daarvoor, zowel letterlijk als figuurlijk, ruimte te bieden. De nadruk ligt naar onze mening wel op het upgraden van de bestaande voorzieningen.

Binnen de bestaande financiële kaders zijn er mogelijkheden om initiatieven financieel te ondersteunen. Wanneer we worden aangesproken op onze handelswijze dan is deze goed te verdedigen. Regelgeving hoeft geen belemmering te zijn om voorwaarden te verbinden aan subsidies.

Duidelijk is dat het aspect van aansprakelijkheid de uiterste grens bepaald van de mate waarin bewoners ruimte krijgen. Volledig loslaten van het beheer lijkt niet verstandig. Wanneer vrijwilligers zich houden aan geldende (veiligheids)voorschriften zal de Vrijwilligersverzekering voldoen.

De manier waarop we met onze speelplekken omgaan garandeert niet dat alle risico's volledig zijn uitgebannen. Tegelijk is de aanpak dusdanig zorgvuldig dat we voldoen aan onze wettelijke zorgplicht en zijn de meeste risico's getackeld.

Het oogluikend toestaan van particuliere speeltoestellen in de openbare ruimte vormt een risico dat niet genegeerd kan worden. Afhankelijk van het soort toestel zijn de risico's te beoordelen als wel of niet aanvaardbaar.

Advies

Geadviseerd wordt het beheer van bestaande speelvoorzieningen op de huidige wijze te continueren en het onderhoudsbudget aan te passen aan de gemiddelde werkelijke kosten (€ 31.000). Daarbij voor de financiële flexibiliteit een egaliseriereserve in te richten waarin het overschot uit het onderhoudsbudget wordt gestort.

Voor reguliere vervanging van speeltoestellen wachten op een initiatief, of verzoek, van omwonenden, kinderen of bewonersvereniging. Als dit uitblijft kan de gemeente de afweging maken of ze vervanging zelf alsnog nodig vindt, en zo ja actie ondernemen.

Voor burgerinitiatieven voor aanvullende voorzieningen co-financiering beschikbaar te stellen, we adviseren daar een subsidieregeling voor te maken.

In alle gevallen kan uit hetzelfde budget worden geput. Het restant budget vervanging speeltoestellen ter grootte van € 90.000 daarvoor beschikbaar te stellen.

Besteding / verschuiving huidige budgetten	Onderhoud	Co-financiering burgerinitiatieven en Reguliere vervanging
Restant vervangingskrediet 2013 € 30.250	0	30.250
Restant vervangingskrediet 2014 € 60.000	0	60.000
Jaarlijks onderhoudsbudget 2016 € 48.710	38.380	
Totaal per 1/1 2016		90.250

Wanneer er mogelijkheden zijn het beheer, deels, over te dragen aan bewoners(groepen) daar afspraken over te maken. Inspecties en onderhoud kunnen weliswaar overgedragen worden maar dit heeft niet de voorkeur. Geadviseerd wordt hier terughoudend in te zijn en inspecties en technisch onderhoud zelf te blijven doen.

We adviseren het budget aan voorzieningen op bestaande speelplekken te besteden. Initiatieven voor nieuwe speelplekken blijven bespreekbaar, maar moeten wel een duidelijke meerwaarde hebben.

Aan initiatieven voor speelvoorzieningen voorwaarden te verbinden over het leveren van een bijdrage aan het dagelijks onderhoud van deze speeltoestellen en de betreffende speelplek, en dit vast te leggen in een overeenkomst. Het onderhoud kan ruim geïnterpreteerd worden: schoonhouden van een speelterrein, het legen van een afvalbak, grasmaaien, schoonmaken of verven van banken, schoffelen van aangrenzende beplanting etc.

Daarnaast in de te sluiten overeenkomst op te nemen dat de mogelijkheid bestaat subsidie te krijgen. We adviseren de genoemde overeenkomst als voorwaarde op te nemen in een subsidieregeling en -besluit.

In het kader van aansprakelijkheid is het advies weliswaar terughoudend te zijn met het toestaan van het gebruik van particuliere speeltoestellen in de openbare ruimte, maar deze alleen te (laten) verwijderen als deze in de grond verankerd zijn, of zijn beoordeeld als een onaanvaardbaar risico.

Tenslotte wordt geadviseerd initiatieven met een 'open mind' en een portie 'gezond boerenverstand' tegemoet te treden. Als het redelijkerwijs kan flexibel om te gaan met bestaande kaders, en het lef hebben de grenzen af en toe op te zoeken.

Bijlage Burgerinitiatieven speelvoorzieningen

Algemene uitgangspunten

- ja, mits ...
 - Er aantoonbaar draagvlak is van omwonenden;
 - Er geen zwaarwegende tegenargumenten zijn;
 - Initiatiefnemer(s) zelf voor financiering zorgen;
 - Er een afsprakenkader / overeenkomst is (ook wanneer een financiële bijdrage niet aan de orde is) waarin is opgenomen:
 - Gemeente zorgt, incl. kosten, voor inspectie en reparatie van toestellen;
 - Initiatiefnemer(s) zorgt voor ontstane extra dagelijks onderhoud van toestellen;
 - Als het een nieuwe speelplek betreft zorgen initiatiefnemers voor het onderhoud van het terrein. Het betreft zowel eventuele kosten als uitvoering. Gemeente kan in dit kader dwingende maatregelen opleggen. Eventueel is alternatieve inzet/ compensatie bespreekbaar;
 - Toestel / inrichting wordt verwijderd als onderhoud niet of onvoldoende wordt uitgevoerd;
 - Toestellen kunnen worden verwijderd als ze niet voldoen aan veiligheidsnormen;
- In principe worden initiatieven gecombineerd met bestaande speelplekken;
- Gemeente is niet verplicht een speelvoorziening in stand te houden als de inrichting is afgeschreven of afgekeurd: initiatiefnemers zorgen zelf voor continuïteit;
- Toestellen worden na plaatsing eigendom van de gemeente Winsum;

Uitgangspunten co-financiering

- Het betreft een speelvoorziening die zich op openbaar terrein bevindt en vrij toegankelijk is;
- De speelvoorziening voldoet aan wettelijke eisen;
- In aanmerking komen:
 - Bewonersgroepen bestaand uit tenminste 4 adressen uit dezelfde straat/buurt;
 - Dorps- en buurtverenigingen;
- Aanvragen worden in volgorde van ontvangst beoordeeld;
- In principe komt in periode 2016-2019 per straat / buurt / wijk / dorp 1 initiatief in aanmerking voor co-financiering. Zonder aanspraak op bijdrage zijn meerdere initiatieven wel mogelijk;
- Niet in aanmerking komen:
 - Commerciële organisaties;
 - Instellingen / scholen / sportverenigingen;
 - Initiatief t.b.v. een individuele aanvrager;
 - Initiatieven waarvoor een andere gemeentelijke bijdrage is / wordt ontvangen: er is slechts aanspraak op één soort subsidie/bijdrage van de gemeente Winsum;
- Er wordt voldaan aan de uitgangspunten burgerinitiatieven speelvoorzieningen.
- Er een afsprakenkader / overeenkomst over toekomstig beheer en onderhoud.
- Aanvragen:
 - Subsidieregeling
 - Aanvraagformulier
 - als begroting akkoord is en uitvoering / opdrachtverstrekking zeker;
- De kosten:
 - Zijn subsidiabel tot € 20.000;

- Bedraagt bij een begroting tot € 10.000: maximaal 75 % van de kosten voor aanschaf en installatie van speeltoestellen, speelaanleidingen en overige inrichting. De definitie van speeltoestel kan ruim geïnterpreteerd worden.
- Bedraagt bij een begroting boven € 10.000: 75% van € 10.000 en 25% van het meerdere tot € 20.000. Het deel van de kosten dat meer is dan € 20.000 is niet subsidiabel.

Fictieve begroting	75% < € 10.000	25% > € 10.000 en < € 20.000	0% > €20.000	Co-financiering gem. Winsum		Externe financiering
				€	%	
5.000	3.750	0	0	3.750	75	1.250
8.000	6.000	0	0	6.000	75	2.000
10.000	7.500	0	0	7.500	75	2.500
15.000	7.500	1.250	0	8.750	58	6.250
20.000	7.500	2.500	0	10.000	50	10.000
25.000	7.500	2.500	0	10.000	40	15.000
30.000	7.500	2.500	0	10.000	33	20.000

AFBEELDING EFFECT OP FICTIEVE BEGROTING

Uitgangspunten gedogen 'spontane', individuele, burgerinitiatieven

ja, mits ...

- ze ook beschikbaar zijn voor anderen;
- de situering acceptabel is;
- eventuele risico's als aanvaardbaar zijn beoordeeld;

Bijlage Overzicht locaties

Overzicht locaties	
Locatie	Plaats
113 Wierdestraat 9	Adorp
114 Molenweg 1 *	Adorp
Kleine straat / School De Wierde	Adorp
109 Hanebijtersgang 8	Baflo
107 Prof. Dr. C. v/d Molenstraat 24	Baflo
105 Marijkelaan 37	Baflo
108 Prof. Dr. G. v/d Molenstraat 19	Baflo
106 Dr. M. Noordewierstraat 33	Baflo
101 Buizerd	Baflo
102 Stationsweg 1	Baflo
104 Bernhardlaan 22	Baflo
111 Mr.M.Meekhoffstraat 13	Baflo
110 Sagittariusweg 20	Den Andel
125 v. Giffenstraat 32	Ezinge
124 Terpstraat 2	Ezinge
126 Chaukenstraat	Ezinge
122 Aldringaweg 16	Feerwerd
121 Hunzeweg 47	Garnwerd
112 Boendersgang 3	Rasquert
117 Kastanjelaan 6	Sauwerd
119 De Hooilanden 13	Sauwerd
118 Kastanjelaan 27 trapveld	Sauwerd
120 Noorderweg 6	Sauwerd
115 Goudenregenplein 8	Sauwerd
101 De Vennenweg 1	Tinallinge
129 B.H. Broekemastraat 16	winsum
135 Obergon/Crocuslaan 18 **	winsum
132 Alida Pottstraat 2	winsum

151 't Oldehof 51 Trapveld	winsum
149 Pellerij 15	winsum
131 Jan Altinkweg 25	winsum
161 Schilligeham (Het avonturenpad)	winsum
99 Zeeborg 11	winsum
155 Voorwerk 11	winsum
144 Schepperijlaan 22	winsum
152 't Oldehof 39	winsum
137 Freesiaalaan 32	winsum
133 Braaksterlaan/De Ploeg 15	winsum
139 Lijnbaan 13	winsum
148 Leerlooierij 14	Winsum
141 De Werf 10	winsum
160 K. ter Laanstraat	winsum
158 Hoofmeester 20	winsum
162 Schilligeham (Skatepark)	Winsum
134 Braaksterlaan 18	winsum
140 Schoolstraat 16	winsum
153 Potvenne 13	winsum
130 Simon van Wattumstraat 7	winsum
156 Meeden 3 trapveld	winsum
154 Munsterweg 35	winsum
159 Waarman 24	winsum
136 Begoniastraat 2	winsum
150 Sylvenne 12	winsum
138 Tageteshof 13	winsum
147 Kerspel 2	winsum
145 De Schans 12 en 22	winsum
aantal locaties	55
Aantal speeltoestellen	280

* geen eigendom gemeente, inspectie door gemeente maar geen onderhoud.

** overeenkomst Stichting Speelweide Obergon, inspectie en technisch onderhoud door gemeente.

